A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2014. február 13.*

„Tagállami kötelezettségszegés — A nyilvánosság döntéshozatalban való részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog környezeti ügyekben — A »nem mértéktelenül drága« bírósági eljárás fogalma”

A C-530/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2011. október 18-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Oliver és L. Armati, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (képviseli: C. Murrell, később: M. Holt, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: J. Maurici barrister)

alperes ellen,

támogatják:

a **Dán Királyság** (képviseli: C. H. Vang, meghatalmazotti minőségben),

Írország (képviselik: E. Creedon és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőik: E. Barrington és G. Gilmore barristerek)

beavatkozók,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot (előadó) és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. július 11-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2013. szeptember 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: angol.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetlevelében az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága – mivel nem ültette át hiánytalanul és nem alkalmazta megfelelően a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 156., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 466. o.) 3. cikkének 7. pontját és 4. cikkének 4. pontját – nem teljesítette a fenti irányelvből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az Aarhusi Egyezmény

2 A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezményt (kihirdette a 2001. évi LXXXI. törvény, a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény), amelyet 1998. június 25-én írták alá Aarhusban, és amelyet az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozat (HL L 124., 1. o.) hagyott jóvá, preambulumában a következőket mondja ki:

„[…]

Felismerve szintén, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy egészségének és jólétének megfelelő környezetben éljen, továbbá mind egyénileg, mind pedig másokkal együttesen kötelessége a környezet védelme és javítása a jelenlegi és jövőbeli generációk javára,

Figyelembe véve, hogy az állampolgárok ezen jogának biztosításához, és hogy ezen kötelességüket be tudják tartani, számukra a környezeti ügyekben az információt hozzáférhetővé kell tenni, biztosítani kell számukra a jogot, hogy részt vegyenek a döntéshozatalban, továbbá hozzáférhetővé kell tenni számukra az igazságszolgáltatást,

[…]

Kifejezve azon meggyőződésüket, hogy a nyilvánosság, illetőleg a szervezetek számára hatékony igazságszolgáltatási mechanizmusnak kell rendelkezésre állnia érdekeik védelme és a jogszabályok érvényesítése érdekében,

[…].”

3 Az Aarhusi Egyezmény „Az egyezmény célja” címet viselő 1. cikke a következőt írja elő:

„A jelen és jövő generációkban élő minden egyén azon jogának védelme érdekében, hogy egészségének és jólétének megfelelő környezetben éljen, ezen egyezményben részes valamennyi Fél garantálja a nyilvánosság számára a jogot az információk hozzáférhetőségéhez, a döntéshozatalban való részvételhez és az igazságszolgáltatás igénybevételéhez a környezetvédelmi ügyekben a jelen Egyezmény rendelkezései szerint.”

4 Ezen egyezmény „Általános rendelkezések” című 3. cikke a (8) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Valamennyi Fél biztosítja, hogy ezen Egyezmény rendelkezéseivel összhangban jogait gyakorló személyeket nem büntetik, nem üldözik és semmilyen más módon nem zaklatják a részvételük miatt. Ezen rendelkezés a nemzeti bíróságok azon hatáskörére nem vonatkozik, melynek keretében ésszerű költségviselési kötelezettséget állapítanak meg a bírósági eljárásokban.”

5 Ugyanezen egyezménynek a „Hozzáférés az igazságszolgáltatáshoz” [helyesen: „Az igazságszolgáltatáshoz való jog”] című 9. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Valamennyi Fél biztosítja nemzeti jogszabályainak keretein belül, hogy amennyiben valamely személy úgy tekinti, hogy a 4. cikk értelmében benyújtott információigényét figyelmen kívül hagyták, teljes mértékben vagy részben helytelen módon elutasították, nem kielégítő választ adtak, vagy bármely más módon azzal kapcsolatosan úgy jártak el, hogy az nem volt összhangban e cikk előírásaival, legyen lehetősége bíróság előtt vagy bármely más, a törvény által létrehozott független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljárást kérni.

Amennyiben a részt vevő Fél az előző albekezdés értelmében bíróság általi felülvizsgálatot biztosít, biztosítania kell egyúttal a hatóság általi felülvizsgálat vagy a bíróságtól eltérő egyéb független és pártatlan testület általi felülvizsgálat lehetőségét e személy számára a törvény által létesített soron kívüli eljárás lehetőségével együtt, amely díjmentes, vagy csekély költséggel jár.

[…]

(2) Valamennyi Fél, nemzeti jogszabályainak keretein belül, biztosítja az érintett nyilvánosság azon tagjai számára, akik:

a) kellő érdekeltséggel bírnak a döntésben [helyesen: kellő mértékben érdekeltek], vagy, alternatívan,

b) jogaik sérülését állítják, amennyiben a Fél közigazgatási eljárási törvénye ennek fennállását előfeltételként szabja,

a felülvizsgálati eljárás hozzáférhetőségét bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtt, hogy megtámadják bármely döntés, intézkedés vagy mulasztás anyagi vagy eljárási törvényességét, mely ütközik a 6. cikk rendelkezéseivel, és amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, a jelen Egyezmény más releváns rendelkezéseivel, nem csorbítva a (3) bekezdés érvényét [helyesen: jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a Fél közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő, a bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtti, arra irányuló jogorvoslati eljáráshoz való jogot, hogy vitassák egyfelől– az Egyezmény 6. cikke rendelkezéseinek, másfelől – amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik és az alábbi (3) bekezdés sérelme nélkül – más releváns rendelkezéseinek hatálya alá tartozó határozatok, intézkedések vagy mulasztások anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszerűségét].

[…]

(3) A fenti (1) és (2) bekezdésben tárgyalt felülvizsgálati eljárások szabályainak csorbítása nélkül valamennyi Fél biztosítja, hogy a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumoknak, amennyiben vannak ilyenek, megfelelnek, a közigazgatási és bírói eljárásokhoz való hozzáférés biztosított legyen, hogy megtámadhassák magánszemélyek és hatóságok olyan lépéseit és mulasztásait, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek [helyesen: Ezenfelül a fenti (1) és (2) bekezdésben szereplő jogorvoslati eljárások sérelme nélkül valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogban

meghatározott kritériumoknak – amennyiben vannak ilyenek – megfelelnek, a magánszemélyek és hatóságok olyan intézkedései vagy mulasztásai megtámadására irányuló közigazgatási vagy bírósági eljáráshoz való jogot, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket].

(4) Az (1) bekezdés kiegészítéseképpen és annak korlátozása nélkül, [helyesen: Ezenfelül az (1) bekezdés sérelme nélkül] az (1), (2), és (3) bekezdésben jelzett eljárások elégséges és hatékony jogorvoslást kell, hogy biztosítsanak, többek között, amennyiben szükséges, a vitatott tevékenység felfüggesztése árán, méltányos, időszerű és nem kizáró módon költséges eljárást követve. […]

(5) A 9. cikk rendelkezései hatékonyságának további erősítése érdekében valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság tájékoztatását a közigazgatási és jogi felülvizsgálati eljárások hozzáférhetőségéről, és megvizsgálja olyan megfelelő mechanizmusok létesítésének lehetőségét, amelyeknek keretében segítséget nyújtanának az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést akadályozó pénzügyi és egyéb korlátok elmozdításához vagy csökkentéséhez.”

Az uniós jog

6 Az Aarhusi Egyezmény alapján fennálló kötelezettségek végrehajtásának előmozdítása érdekében a 2003/35 irányelv 3. cikkének 7. pontja és 4. cikkének 4. pontja az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EK tanácsi irányelvet (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.) egy 10a. cikkel, a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 2008. január 15-i 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 24., 8. o.) által egységes szerkezetbe foglalt, a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/91/EK tanácsi irányelvet (HL L 257., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 80. o.) pedig egy 15a. cikkel egészítette ki.

7 E 10a. és 15a. cikk, amelyek szövege lényegében azonos, a következőképpen szól:

„A tagállamok biztosítják, hogy vonatkozó nemzeti jogrendszerükkel összhangban az érintett nyilvánosság azon tagjainak, akik:

a) kellő mértékben érdekeltek; vagy

b) jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő,

a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljáráshoz legyen joguk a határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából ezen irányelvnek a nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel [helyesen: a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtti, arra irányuló jogorvoslati eljáráshoz való jogot, hogy vitassák az ezen irányelv nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezéseinek a hatálya alá tartozó határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszerűségét].

[…]

Hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltségnek és jogsérelemnek, azt a tagállamok határozzák meg összhangban azzal a célkitűzéssel, amely szerint biztosítják az érintett nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz való széles körű jogát. […]

E cikk rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtt folytatott előzetes felülvizsgálati eljárás lehetőségét, és nem érintik a bírósági felülvizsgálati eljárások kezdeményezését megelőzően a közigazgatási felülvizsgálati eljárások kimerítésének a követelményét […] [helyesen: E cikk rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtti előzetes jogorvoslati eljárás lehetőségét, illetve nem mentesítenek […] azon kötelezettség alól, hogy a bírósági eljárás megindítása előtt ki kell meríteni a közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket].

Az eljárásnak igazságosnak, méltányosnak és gyorsnak kell lennie, és nem lehet mértéktelenül drága.

[…]”

A pert megelőző eljárás

8 Panasz érkezett a Bizottsághoz, miszerint az Egyesült Királyság nem tartotta tiszteletben a 2003/35 irányelv 3. cikkének 7. pontjából és 4. cikkének 4. pontjából eredő kötelezettségeit, amennyiben e rendelkezések előírják, hogy a bírósági eljárások nem lehetnek mértéktelenül drágák. 2007. október 23-án a Bizottság felszólította e tagállamot, hogy terjessze elő az ezzel kapcsolatos észrevételeit.

9 A Bizottság, mivel nem találta kielégítőnek az e tagállam által nyújtott válaszokat, 2010. március 22-én indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben megállapította e kötelezettségek megszegését, és felhívta a tagállamot, hogy két hónapos határidőn belül fogadja el a kötelezettségszegés megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

10 A Bizottság, mivel továbbra sem találta kielégítőnek az Egyesült Királyság 2010. július 19-i válaszát, benyújtotta a jelen keresetet.

11 A Bíróság elnöke a 2012. május 4-i végzésében megengedte a Dán Királyság és Írország beavatkozását az Egyesült Királyság kérelmeinek támogatása végett.

A keresetről

12 A Bizottság a különböző érveiben egyetlen jogalapra hivatkozik, amely a 2003/35 irányelv 3. cikke 7. pontja és 4. cikke 4. pontja átültetésének hiányán vagy mindenesetre azok helytelen átültetésén alapul, amennyiben e rendelkezések előírják, hogy az azok szerinti bírósági eljárások nem lehetnek mértéktelenül drágák (a továbbiakban: arra vonatkozó követelmény, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága).

A felek érvei

13 Keresetlevelében a Bizottság arra hivatkozik, hogy az irányelvek nem ültethetők át a bírósági ítélkezés gyakorlat útján (a C-427/07. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-6277. o.] 93. és 94. pontja), és hogy mindenesetre az Egyesült Királyság által hivatkozott ítélkezési gyakorlat nem tartja tiszteletben az arra vonatkozó követelményt, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága.

14 Az Egyesült Királyság által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást illetően, amely a Bizottság azon érveivel kapcsolatos, amelyek e követelmény meghatározására és értékelési szempontjaira vonatkoznak, a Bizottság arra hivatkozik, hogy annak nem lehet helyt adni, mivel ezek a kérdések a pert megelőző eljárás keretében szükségszerűen felmerültek, figyelemmel a megfogalmazott kifogásnak magára a tárgyára. Ugyanez vonatkozik a Bizottság azon érveire is, amelyek az ügyvédi munkadíj magas összegének figyelembevételére vonatkoznak.

15 A Bizottság továbbá azzal érvel, hogy az arra vonatkozó követelmény, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, vonatkozik mind az eljárási költségekre, mind pedig a felperes ügyvédjének a munkadíjára, továbbá azokra a költségekre, amelyek a felperesnél felmerülhetnek, valamint az összes költségre, amely az esetleges korábbi bírósági eljárások során merültek fel, illetve e követelmény előírja, hogy e különböző költségeknek ésszerűen előre láthatónak kell lenniük mind a forrásuk, mind pedig az összegük tekintetében.

16 A költségekre vonatkozó szabályozást és különösképpen a nemzeti bíróság előtt nyitva álló azon lehetőséget illetően, hogy „költségkorlátozást elrendelő végzést" hozzon, amely az eljárás korai szakaszában lehetővé teszi, hogy az esetlegesen fizetendő költségek összegét korlátozzák, a Bizottság úgy véli, hogy Angliában és Walesben a Court of Appeal által az R (Corner House Research) kontra Secretary of State for Trade & Industry ügyben hozott ítéletben [2005] 1 W. L.R 2600) rögzített értékelési szempontok ellenére az ítélkezési gyakorlat ellentmondásos maradt, és jogbizonytalanságot teremt. Ráadásul a bíróságok csak ritkán biztosítják az ezen intézkedésekhez való jogot. Ami a Court of Appeal által az R (Garner) kontra Elmbridge Borough Council and others ügyben 2010. július 29-én hozott ítéletet ([2010] Civ 1006) illeti, amelyet azonban a jelen ítélet 9. pontjában hivatkozott indokolással ellátott véleményben előírt határidőt követően hoztak meg, a Bizottság úgy értékeli, hogy az ítélet kedvező irányú, de továbbra sem elégséges mértékű előrelépést jelent. Ugyanis az esetlegesen megítélt költségkorlátozásokat a gyakorlatban nagyon magas összegek esetén alkalmazzák, és azok kapcsolódó peres eljárásokhoz vezettek, amelyek növelték az eljárás összköltségét.

17 A felek számára nyitva álló azon lehetőség, hogy biztosítást kössenek, nem jelent megoldást e nehézségekre. A Bizottság továbbá azzal érvel, hogy az a felperes, aki feltételes díjmegállapodást kötött, pernyertessége ellenére ugyancsak köteles lehet az ügyvédi munkadíj megfizetésére abban az esetben, ha „kölcsönös költségkorlátozást" biztosítanak az alperes javára. Ráadásul a költségkorlátozást elrendelő végzést minden esetben csak a folyamatban lévő eljárás tekintetében hozzák meg.

18 A Bizottság végül arra hivatkozik, hogy azon bírói gyakorlat miatt, hogy a felperestől „ellen-kötelezettségvállalásokat" kérnek, ami jelentős pénzügyi kiadást jelenthet, az ideiglenes intézkedések rendszere tovább súlyosbítja az arra vonatkozó követelmény megsértését, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága. A Bizottság úgy véli, hogy jóllehet az ilyen pénzügyi ellenszolgáltatások önmagukban nem ellentétesek a 2003/35 irányelvvel, a költségeiket azonban figyelembe kell venni az elemzés során.

19 Az Egyesült Királyság vitatja a Bizottság állításait.

20 Előzetesen a Bizottság által a „mértéktelenül drága" fogalmának meghatározása és értékelési szempontjai vonatkozásában előterjesztett érvek elfogadhatatlanságára hivatkozik, mivel azokat a pert megelőző eljárás során nem említették. Hasonló a helyzet továbbá a Bizottságnak a felperes ügyvédi munkadíjára vonatkozó érvei kapcsán.

21 Az Egyesült Királyság előadja, hogy az irányelvek nem ültethetők át a bírósági ítélkezés gyakorlat útján. A fent hivatkozott Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítéletben, amelyet a Bizottság is felhoz, a Bíróság kizárólag azon az alapon állapította meg az átültetési kötelezettség megsértését, mivel az arra vonatkozó követelményt, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, amely ennek az ügynek szintén tárgya volt, önmagában a bíróság arra irányuló diszkrecionális jogköre, hogy eltekinthet attól, hogy a pervesztes felet a költségek viselésére kötelezze, nem biztosítja kellőképpen. Más lenne a helyzet az Egyesült Királyságban, mivel ott a bíróság a költségkorlátozást elrendelő végzéshez hasonló védelmi intézkedéseket hozhat. Az Egyesült Királyság továbbá úgy véli, hogy figyelembe kell venni a nemzeti jogrendszere sajátos jellegét, amely a szokásjogból fakad, és lényegében az ítélkezési gyakorlaton és a precedens szabályán alapul.

22 Ami a költségekre vonatkozó szabályozást illeti, az Egyesült Királyság emlékeztet arra, hogy Angliában és Walesben a polgári eljárásjogi szabályok arra kötelezik a bíróságot, hogy olyan döntést hozzanak, amely alkalmas az „igazságos” ítéletet biztosítására, figyelemmel az ügy különböző körülményeire és a hatóság költségvetése fenntartásának szükségességére.

23 Hozzáteszi, hogy a gyakorlatban azt a szabályt, amely szerint szükségszerűen a pervesztes felet kell kötelezni a másik fél költségeinek viselésére, a korábbiakhoz képest kevésbé alkalmazzák, különösen a környezetvédelmi joggal kapcsolatos ügyekben, és hogy az e kérdésben hozott határozatban a bíróság figyelemmel van az ügy valamennyi körülményére. Ezenkívül a felperes az ilyen jogvitákban gyakran részesülhet költségmentességben, és a legtöbbször ennélfogva nem kötelezik a költségek viselésére.

24 Az Egyesült Királyság azzal érvel, hogy a pernyertes hatóságok és közjogi szervezetek gyakran nem kérik a felperes költségekben való marasztalását. Másrészt a magasabb szintű bíróságok előtti fellebbezés előterjesztését néha csak azzal a feltétellel engedélyezik valamely közjogi szervezetnek, hogy az viseli mindkét fél eljárási költségeit.

25 A Court of Appeal ítéletei mindenesetre „kodifikálták” azokat az elveket, amelyek a költségkorlátozást elrendelő végzés biztosítását szabályozzák, amely kizár minden, a felperes részéről e tekintetben felmerülő bizonytalanságot.

26 Végül a nemzeti bíróságokat a költségkorlátozás elrendelése iránti kérelmek elbírálása tekintetében megillető mérlegelési mozgástér nem pusztán elkerülhetetlen, de kívánatos is, mivel az lehetővé teszi a bíróságok számára, hogy az ügy körülményeihez alkalmazkodjanak.

27 Az Egyesült Királyság továbbá előadja, hogy az ügyvédi díjak magas mértéke a jogrendszer akkuzatórikus természetéből következik, amelyben a szóbeliség döntő jelentőséggel bír. Mindenesetre figyelemmel kell lenni arra, hogy a jogi szolgáltatások nyújtása szabad és versenyen alapuló piac, és számos eszköz áll rendelkezésre az e költségek korlátozására, mint a feltételes díjmegállapodás, amely a gyarkolatban igen elterjedt.

28 Az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó ellen-kötelezettségvállalások tekintetében az Egyesült Királyság előadja, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos jogviták jelentős százalékában a gyakorlatban már maga az engedély kiállításának a vitatása a jogvita eldöntéséig felfüggeszti a munkálatok vagy más tevékenységek megkezdését. A felperes javára ezenkívül ellen-kötelezettségvállalás nélkül ideiglenes intézkedések rendelhetők el, amennyiben szűkös pénzügyi forrásokkal rendelkezik. Annak lehetősége, hogy ellen-kötelezettségvállalásokat kérjenek, mindazonáltal összeegyeztethető az uniós joggal a C-143/88. és C-92/89. sz., Zuckerfabrik Süderdithmarschen és Zuckerfabrik Soest egyesített ügyekben 1991. február 21-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-415. o.) 32. pontjára hivatkozással, és annak biztosítása hozzájárul az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdonjog védelmére vonatkozó 1. cikke tiszteletben tartásához is.

29 Írország hangsúlyozza, hogy a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az irányelvek átületésére, és hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a „common law” rendszerének sajátos jellemzőit figyelembe vegyék. E tagállam úgy véli, hogy a Bizottság azon állítása, miszerint a bíróságok „diszkrecionális” jogkörrel rendelkeznek, amikor a költségekről határoznak, nem veszi kellőképpen figyelembe a precedens szabályát, amely egyfajta jogi előreláthatóságot biztosít.

30 Ami a költségekre vonatkozó szabályozást illeti, az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (5) bekezdése nem írja elő, hogy minden költséget fel kell számolni. Ráadásul a pervesztes fél költségekben marasztalásának lehetősége biztosítja azt a fegyelmet, amely a visszaélésszerű bírósági eljárások kezdeményezésének elkerüléséhez szükséges.

31 Ami az ellen-kötelezettségvállalásokat illeti, ez a kérdés nem tartozik a 2003/35 irányelv hatálya alá, mivel nem a szűk értelemben vett bírósági eljáráshoz kapcsolódó költségről van szó. A Bíróság ugyanakkor kifejezetten elismerte az ilyen intézkedéseket, Írország szintén hivatkozott e tekintetben a fent hivatkozott Zuckerfabrik Süderdithmarschen és Zuckerfabrik Soest egyesített ügyben hozott ítéletre. Ennek hiányában a nemzeti bíróság elutasíthatná a környezet védelméhez szükséges ideiglenes intézkedések iránti kérelmeket.

32 A Dán Királyság úgy véli, hogy a tagállamok jogosultak az arra vonatkozó követelmény végrehajtását szolgáló alakiságok és módszerek meghatározására, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága Ezenkívül ez a követelmény csak az elsőfokú eljárásban alkalmazandó, mivel az Aarhusi Egyezmény nem ad semmiféle iránymutatást a fellebbezés vagy a bírósági eljárások fokainak szükséges száma tekintetében. Másrészt az csak a jogvita rendezéséhez közvetlenül kapcsolódó költségekre vonatkozik, ami kizárja a felperes által igénybe vett tanácsadó munkadíját. Végül, ez a követelmény idegen lenne az eljárás költségeinek a felperes számára a keresete benyújtásától kezdve fennálló előreláthatósága kérdésétől, és kizárólag azt írja elő, hogy a jogvita lezárásakor a viselendő költségek ne legyenek mértéktelenül magasak, figyelemmel az ügy összes körülményének az értékelésére.

A Bíróság álláspontja

33 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely irányelv átültetéséhez nem feltétlenül szükséges rendelkezéseinek kifejezett vagy sajátos jogi normában történő alak- és szövegszerű átvétele, általános jogi szövegösszefüggés is elegendő lehet, amennyiben hatékonyan biztosítja az irányelv kellően egyértelmű és pontos módon történő teljes körű alkalmazását (lásd ebben az értelemben különösen a 29/84. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1985. május 23-án hozott ítélet [EBHT 1985., 1661. o.] 23. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet 54. pontját).

34 Különösen amennyiben a szóban forgó rendelkezés magánszemélyek számára jogokat keletkeztet, a jogi helyzetnek kellőképpen pontosnak és egyértelműnek kell lennie, és a kedvezményezettek számára lehetővé kell tennie, hogy jogaikat teljes mértékben megismerhessék, és adott esetben azokat a nemzeti bíróságok előtt érvényesíthessék (lásd ebben az értelemben különösen a C-233/00. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2003. június 26-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-6625. o.] 76. pontját).

35 A Bíróság így megállapította, hogy az olyan ítélkezési gyakorlat, amelynek keretében a bíróságoknak egyszerűen lehetőségük van arra, hogy eltekintsenek attól, hogy a pervesztes felet a költségek viselésére kötelezzék, és a felmerült költségek terhét a másik félre hárítsák át, természetéből fakadóan bizonytalanságot hordoz magában, és nem felel meg a pontosság és egyértelműség követelményeinek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy azokat a 2003/35 irányelv 3. cikkének 7. pontjából és 4. cikkének 4. pontjából eredő kötelezettségek jogszerű végrehajtásának lehessen tekinteni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet 94. pontját).

36 Mindazonáltal nem tekinthető úgy, hogy minden ítélkezési gyakorlat bizonytalan jellegű, és természeténél fogva alkalmatlan arra, hogy e követelményeknek megfeleljen.

37 Azon kérdést illetően, hogy az Egyesült Királyság által hivatkozott ítélkezési gyakorlat arra enged-e következtetni, hogy e tagállam megfelelt a 2003/35 irányelvben előírt, arra vonatkozó követelménynek, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, sorban meg kell vizsgálni a Bizottságnak a költségek szabályozására és az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó érveit.

A költségekre vonatkozó szabályozás

38 A költségekre vonatkozó szabályozást illetően előzetesen az Egyesült Királyság által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásról kell határozni.

39 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint jóllehet a Bizottság által küldött felszólító levél és az indokolással ellátott vélemény behatárolja a jogvita tárgyát, amely ennélfogva nem terjeszthető ki, ez a követelmény mindazonáltal nem terjedhet odáig, hogy minden esetben tökéletesen egyeznie kell a kifogások felszólító levélben történő kifejtésének, az indokolással ellátott vélemény rendelkező részének és a keresetlevélben foglalt kérelmeknek, amennyiben a jogvita tárgyát nem terjesztik ki vagy nem változtatják meg (lásd ebben az értelemben különösen a C-358/01. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-13145. o.] 27. és 28. pontját).

40 A Bíróság azt is megállapította, hogy jóllehet az indokolással ellátott véleménynek tartalmaznia kell azon okok összefüggő és részletes kifejtését, amelyek a Bizottságot arra a meggyőződésre vezették, hogy az érintett tagállam nem teljesítette valamely, az EUM-Szerződésből eredő kötelezettségét, a felszólító levéltől nem várható olyan szigorú pontosság, mivel az szükségképpen csak a kifogások első tömör összefoglalását tartalmazhatja. Semmi sem akadályozza meg tehát a Bizottságot abban, hogy az indokolással ellátott véleményben részletesebben kifejtse azon kifogásokat, amelyeket a felszólító levélben általánosabb módon már érvényesített (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 29. pontját).

41 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a pert megelőző eljárás keretében felmerült az arra vonatkozó követelmény tartalmának a kérdése, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, figyelemmel a kifogásnak magára a tárgyára, ahogyan az már a felszólító levélben kifejtésre került. Ugyanez igaz – ahogyan azt a Bizottság is jelezte – az ügyvédi munkadíj költségének e körben való figyelembevételére, amely egyébként az Egyesült Királyságban a bírósági eljárások költségeinek jelentős hányadát teszi ki.

42 Végeredményben, és ezenfelül, e munkadíjakat illetően nem következik a keresetlevélből, hogy a Bizottság azt állítaná, hogy ezek önmagukban mértéktelenül drágává teszik az eljárást, ahogyan azt az Egyesült Királyság az ellenkérelmének 108. pontjában állítja.

43 Ebből következően az e tagállam által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.

44 Ami a Bizottság érveinek megalapozottságát illeti, emlékeztetni kell, hogy az arra vonatkozó követelmény, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, nem tiltja, hogy a nemzeti bíróságok a jogvita lezárásakor rendelkezzenek a költségviselésre kötelezésről, amennyiben azok összege ésszerű, illetve az érintett fél által viselt költségek összességükben nem mértéktelenül drágák (lásd ebben az értelemben a C-260/11. sz., Edwards és Pallikaropoulos ügyben 2013. április 11-én hozott ítélet 25., 26. és 28. pontját).

45 Amennyiben valamely nemzeti bíróság határozatot hoz egy környezetvédelmi jogvitában felperesként pervesztes magánszemélynek a költségek viselésére való kötelezése kapcsán, vagy általánosabb jelleggel, ha arra kérik fel, hogy az eljárást megelőző szakaszban foglaljon állást a pervesztes félre terhelhető költségek esetleges korlátozásáról, e nemzeti bíróságnak mindazonáltal tiszteletben kell tartania az arra vonatkozó követelményt, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, szem előtt tartva mind a jogait védeni kívánó személy érdekeit, mind pedig a környezet védelméhez fűződő közérdeket (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 35. pontját).

46 Ami az értékelés releváns szempontjait illeti, a Bíróság álláspontja szerint amennyiben az uniós jog azt részletesen nem szabályozza, a tagállamok az irányelv átültetésekor kötelesek annak teljes érvényesülését biztosítani, az eszközök megválasztását illetően pedig széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 37. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ebből következik, hogy a környezetvédelmi jog terén a hatékony bírói jogvédelem biztosítása célkitűzésének megvalósítására alkalmas, túlzott költségekkel nem járó intézkedéseket illetően figyelembe kell venni a nemzeti jog, de

különösen a költségmentesség nemzeti rendszerének, valamint a költségkorlátozás olyan rendszerének valamennyi releváns rendelkezését, mint amelyet az Egyesült Királyságban alkalmaznak (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 38. pontját).

47 Ennélfogva a bíróság nem korlátozhatja értékelését az érdekelt anyagi helyzetére, hanem a költségek összegét is objektív vizsgálat alá kell vetnie, annál is inkább, mert a magánszemélyek és a szervezetek természetes módon hivatottak arra, hogy a környezet védelmében aktívan szerepet játsszanak. Eszerint az eljárási költség nem haladhatja meg az érdekelt fél anyagi lehetőségeit, és semmi esetre sem tűnhet objektíve ésszerűtlennek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 40. pontját).

48 Az érdekelt fél anyagi helyzetének elemzése vonatkozásában, ez nem nyugodhat csupán egy „átlagos” felperes vélt pénzügyi teljesítőképességén, mivel előfordulhat, hogy az ilyen adatok messze állnak az érdekelt fél helyzetétől (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 41. pontját).

49 Egyébiránt a bíróság figyelembe veheti az adott felek helyzetét, a kérelmező pernyertességének ésszerű esélyét, az ügy tétjének e kérelmező, illetve a környezet védelme számára képviselt fontosságát, a jogi kérdés és az alkalmazott eljárás bonyolultságát, valamint a különböző szakaszokban való jogorvoslat esetlegesen vakmerő jellegét (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 42. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), sőt, adott esetben, az ugyanazon jogvitában a korábbi bírósági eljárások során már felmerült költségeket is.

50 Az a körülmény, hogy az érdekeltet ténylegesen nem tartotta vissza az eljárás folytatásától, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy az eljárás ne minősüljön számára mértéktelenül drágának (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 43. pontját).

51 Végül, ez az értékelés nem lehet eltérő attól függően, hogy a nemzeti bíróság elsőfokú, fellebbezési vagy második fellebbezési eljárásban hoz határozatot (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 45. pontját).

52 Ahogyan az mind a Bírósághoz benyújtott iratokból, mind pedig a tárgyaláson lefolytatott vitából következik, Angliában és Walesben a Senior Courts Act 1981 51. cikkében előírja, hogy az érintett bíróság jelöli ki azt a felet, akinek az eljárási költségeket viselnie kell, és határoz arról, hogy milyen formában kell azt viselnie. Ezt a hatáskört a polgári perrendtartásról szóló rendelet 44.3 cikke szerint kell gyakorolni. A költségekről szóló határozatot ennélfogva általában az eljárás lezárásakor hozza meg az érintett bíróság, de a felperes „költségkorlátozást elrendelő végzés” meghozatalát kérheti, amely az eljárás korai szakaszában lehetővé teszi számára, hogy az esetlegesen fizetendő költségek összegét korlátozzák.

53 Az ilyen költségkorlátozás biztosításának módjait a Court of Appeal által a fent hivatkozott R (Corner House Research) kontra Secretary of State for Trade & Industry ügyben hozott ítélet pontosítja, amelyből az következik, hogy a bíróság az eljárás bármely szakaszában hozhat költségkorlátozást elrendelő végzést, amennyiben meggyőződött arról, hogy ez a feltett kérdések érdekét szolgálja, hogy azt a közérdek megköveteli, ezenkívül hogy a felperes magánérdekének hiányában ezen kérdések vonatkozásában az ügy lezárásakor döntés születik, meggyőződött továbbá a felperes és az alperes pénzügyi helyzetéről, a várhatóan felmerülő költségek összegéről, valamint arról, hogy a felperes fenntartja-e kereseti kérelmét, amennyiben nem születik ilyen végzés. Hasonló szabályokat alkalmaznak Gibraltáron, Skóciában és Észak-Írországban.

54 A fentiekre figyelemmel először is hangsúlyozni kell, hogy a bíróságot a költségekre vonatkozó nemzeti szabályozás konkrét esetben való végrehajtása tekintetében megillető mérlegelési mozgástér önmagában nem tekinthető összeegyeztethetetlennek az arra vonatkozó követelménnyel, hogy a bírósági eljárás

nem lehet mértéktelenül drága. Egyébiránt meg kell állapítani, hogy a bíróság előtt nyitva álló azon lehetőség, hogy költségkorlátozást elrendelő végzést hozzon, nagyobb előreláthatóságot biztosít az eljárás költségei vonatkozásában, és hozzájárul e követelmény tiszteletben tartásához.

55 Azonban nem következik az Egyesült Királyság által felhozott és különösen a tárgyalás során vitatott bizonyítékokból, hogy a nemzeti bíróság valamely jogszabály alapján köteles biztosítani, hogy az eljárás a felperes számára ne legyen mértéktelenül drága, ami egyedüliként teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a 2003/35 irányelvet megfelelően átültették.

56 E tekintetben pusztán az a körülmény, miszerint annak ellenőrzéséhez, hogy a nemzeti jog megfelel-e ezen irányelv célkitűzéseinek, a Bíróság köteles különböző nemzeti bíróságok határozatainak, azaz ítélkezési gyakorlatuk egészének vizsgálatára és – végeredményben vitatott – terjedelme értékelésére, jóllehet az uniós jog a magánszemélyek tekintetében pontosan meghatározott jogokat keletkeztet, amelyeknek ahhoz, hogy hatékonyak legyenek, egyértelműeknek kell lenniük, arra enged következtetni, hogy az Egyesült Királyság által hivatkozott átültetés mindazonáltal nem volt kellően világos és pontos.

57 Így a nemzeti jognak a 2003/35 irányelvben lefektetett követelménnyel való összeegyeztethetőségét számos tekintetben már azok a feltételek sem teszik lehetővé, amelyek között a nemzeti bíróság a költségkorlátozás iránti kérelmek vonatkozásában határoz. Először is a nemzeti ítélkezési gyakorlat által lefektetett azon feltétel, miszerint az eldöntendő kérdéseknek a közérdek szempontjából jelentőséggel kell bírniuk, nem megfelelő, és még ha el is ismernénk, hogy azt a Court of Appeal a fent hivatkozott R (Garner) kontra Elmbridge Borough Council and others ügyben hozott ítéletben elvetette, ahogyan arra az Egyesült Királyság is hivatkozik, mivel ezen ítélet meghozatalára csak az indokolással ellátott véleményben kitűzött határidő lejárta után került sor, azt a Bíróság nem veheti figyelembe a a jelen ügyben. Továbbá és mindenesetre a bíróság – úgy tűnik – nem köteles biztosítani a költségkorlátozást, amennyiben az eljárás költsége objektíve ésszerűtlen. Végül, úgy tűnik, a korlátozást nem biztosítják abban az esetben sem, ha kizárólag a felperes magánérdekéről van szó. E különböző körülmények lehetővé teszik annak megállapítását, hogy az ítélkezési gyakorlat alkalmazott szabályai a gyakorlatban nem tesznek eleget az arra vonatkozó követelménynek, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, amelynek terjedelmét a fent hivatkozott Edwards et Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet pontosította.

58 A fentiekből következik továbbá, hogy ez az ítélkezési gyakorlatra épülő szabályozás nem teszi lehetővé, hogy a felperes számára ésszerű előreláthatóságot biztosítson azon bírósági eljárás költségeinek mind a forrása, mind pedig az összege tekintetében, amelyben a felperes a kötelezettséget magára vállalja, jóllehet ez az előreláthatóság annál is inkább fontosnak tűnik, mivel az Egyesült Királyságban a bírósági eljárások – ahogyan azt e tagállam is elismeri – magas ügyvédi munkadíjakkal járnak együtt.

59 Az Egyesült Királyság egyébként ellenkérelme 70. pontjában kifejezetten elismeri, hogy a Court of Appeal által a fent hivatkozott R (Garner) kontra Elmbridge Borough Council and others ügyben hozott ítéletig a költségkorlátozást elrendelő végzést szabályozó elvek nem voltak minden részükben összeegyeztethetők az uniós joggal.

60 Ami a Bizottság által felhozott azon érvet illeti, amely szerint a költségkorlátozásra vonatkozó szabályozás szintén nem összeegyeztethető az uniós joggal, amennyiben a költségkorlátozást elrendelő végzés „kölcsönös költségkorlátozást” tartalmaz, amely lehetővé teszi az alperes hatóság számára, hogy amennyiben pervesztes lesz az eljárásban, korlátozza pénzügyi felelősségét, ami közvetetten csökkenti a díjmegállapodás nyújtotta védelmet, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 258. cikk szerinti tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás során a Bizottság feladata az általa állított kötelezettségszegés bizonyítása. A Bíróság előtt a Bizottságnak kell – bármilyen vélelemre való hivatkozás nélkül – a kötelezettségszegés fennállásának Bíróság általi vizsgálatához szükséges bizonyítékokat előterjesztenie (lásd különösen a C-600/10. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2012. november 22-én hozott ítélet 13. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

61 Márpedig a jelen ügyben a Bizottság az indokolással ellátott véleményében annak megállapítására szorítkozott, hogy amennyiben a nemzeti bíróság ilyen kölcsönös költségkorlátozást biztosít, a felperes köteles lehet az ügyvédi munkadíja egy részének megfizetésére, másfelől azonban nem pontosítja e gyakorlat alkalmazási feltételeit, sem pedig annak pénzügyi következményeit.

62 Így meg kell állapítani, hogy a Bizottság érve – úgy tűnik – nincs megfelelően alátámasztva ahhoz, hogy azt vizsgálni lehessen.

63 E fenntartás mellett ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottságnak a költségek egyesült királysági szabályozására vonatkozó érvei lényegében megalapozottak.

Az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó ellen-kötelezettségvállalások

64 Ami a bíróság által előírt ideiglenes intézkedésekre vonatkozó ellen-kötelezettségvállalásokat illeti, amelyek – ahogyan az a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik – alapvetően azt írák elő a felperes számára, hogy kötelezze magát annak a kárnak a megtérítésére, amely valamely ideiglenes intézkedés eredményeképpen keletkezik, amennyiben az ideiglenes intézkedés által védeni kívánt jog végül nem minősül megalapozottnak, emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/35 irányelv 3. cikkének 7. pontja és 4. cikkének 4. pontja szerint az eljárás mértéktelenül drága jellege a bírósági eljárásban való részvétel kapcsán felmerült valamennyi költségre vonatkozik, ezért azt átfogóan kell értékelni, figyelembe véve az érintett fél által viselt költségek összességét (lásd a fent hivatkozott Edwards és Pallikaropoulos ügyben hozott ítélet 27. és 28. pontját), feltéve hogy azok nem valósítanak meg joggal való visszaélést.

65 Ráadásul az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az uniós jog szerint megítélendő jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak az uniós jog alapján felhívott jogok létezésére vonatkozóan meghozandó határozat teljes hatékonysága érdekében lehetősége kell, hogy legyen ideiglenes intézkedések elrendelésére (lásd ebben az értelemben a C-416/10. sz., Križan és társai ügyben 2013. január 15-én hozott ítélet 107. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), különösen a környezetvédelmi jog területén (lásd a fent hivatkozott Križan és társai ügyben hozott ítélet 109. pontját).

66 Következésképpen az arra vonatkozó követelményt, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, szintén alkalmazni kell azon intézkedések eredményeképpen keletkező költségekre is, amelyektől a bíróság a biztosítási intézkedések elrendelését függővé teheti a 2003/35 irányelv 3. cikkének 7. pontja és 4. cikkének 4. pontja hatálya alá tartozó jogvitákban.

67 E fenntartás mellett azok a feltételek, amelyek között a nemzeti bíróság elrendeli az ilyen ideiglenes intézkedéseket, főszabályként kizárólag a nemzeti jog hatálya alá tartoznak, feltéve hogy azok megfelelnek az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének. Az arra vonatkozó követelményt, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, nem lehet úgy értelmezni, hogy azzal eleve ellentétes az olyan pénzügyi biztosítékok alkalmazása, mint az „ellen-kötelezességvállalásoké”, amennyiben azt a nemzeti jog előírja. Ugyanez vonatkozik a pénzügyi következményekre is, amelyeket adott esetben e jog szerint visszaélésszerű keresetek eredményeznek.

68 Ezzel szemben a határozatot hozó bíróság feladata annak biztosítása, hogy a felperes számára ebből fakadóan keletkező pénzügyi kockázatot beleszámítsa az eljárás során folytán felmerült különböző költségekbe, amikor értékeli az arra vonatkozó követelményt, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága.

69 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy nem következik a Bíróság elé benyújtott iratokból, hogy az arra vonatkozó követelmény, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága, kellő egyértelműséggel és pontossággal kötelezi a nemzeti bíróságot e területen. Az Egyesült Királyság ugyanis megelégszik

annak kijelentésével, hogy a gyakorlatban nem minden esetben rendelnek el ellen-kötelezettségvállalásokat környezetvédelmi jogra vonatkozó jogvitákban, illetve ilyen kötelezettségvállalást pénzügyileg rászoruló felperesektől nem kérnek.

70 Ami az Egyesült Királyság azon érvét illeti, amely szerint az ellen-kötelezettségvállalások korlátozása a tulajdonjog megsértéséhez vezethet, a Bíróság több ízben is elismerte, hogy ez a jog nem korlátlan jogosultság, hanem azt a társadalomban betöltött szerepe függvényében kell értékelni. A tulajdonhoz való jog gyakorlása így korlátozásoknak vethető alá, azzal a feltétellel, hogy azok ténylegesen közérdekű céloknak felelnek meg, és a kitűzött cél vonatkozásában nem jelentenek aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely épp az ily módon biztosított jog tartalmát veszélyeztetné (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Križan és társai ügyben hozott ítélet 113. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A környezetvédelem e célok között szerepel, így az alkalmas a tulajdonhoz való jog korlátozásának igazolására (lásd továbbá ebben az értelemben a fent hivatkozott Križan és társai ügyben hozott ítélet 114. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

71 Következésképpen helyt kell adni a Bizottság azon érvének, amely szerint az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó ellen-kötelezettségvállalások rendszere további bizonytalansági és pontatlansági tényezőt jelenthet az arra vonatkozó követelmény tiszteletben tartása tekintetében, hogy a bírósági eljárás nem lehet mértéktelenül drága.

72 A fentiekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy az Egyesült Királyság nem teljesítette a 2003/35 irányelv 3. cikke 7. pontja és 4. cikke 4. pontja átültetésére vonatkozó kötelezettségét, amennyiben azok előírják, hogy az említett bírósági eljárások nem lehetnek mértéktelenül drágák.

A költségekről

73 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Egyesült Királyságot, mivel lényegében pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére. Az eljárási szabályzat 104. cikkének (1) bekezdése alapján Írország és a Dán Királyság maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága – mivel nem ültette át hiánytalanul a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének 7. pontját és 4. cikkének 4. pontját, amennyiben azok előírják, hogy az említett bírósági eljárások nem lehetnek mértéktelenül drágák – nem teljesítette a fenti irányelvből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságát kötelezi a költségek viselésére. A Dán Királyság és Írország maguk viselik saját költségeiket.

Aláírások